

COMPRESIÓ LECTORA

ACTIVITAT I:

En Marc vol vendre el seu ciclomotor i ha posat un anunci al Punt Diari de diumenge. Al dia següent a primera hora el truca l'Omar que li ofereix 650€ i s'ofereix per tramitar el canvi de nom inclòs en el preu. Més tard, ha trucat l'Enric que li dóna 575€ en metàl·lic. El dimarts té una altra oferta de la Mariona, que està disposada a pagar-li fins a 660€.

1. Quin dia truca l'Omar?

.....

2. A qui li ha de vendre la moto si vol evitar haver de fer les gestions de canvi de nom?

.....

3. Quins passos penses que cal seguir per posar un anunci a la premsa?

.....

.....

ACTIVITAT 2

Llegeix aquesta notícia i contesta les preguntes que hi ha continuació:

EL DIARI

Ciència Dilluns, 8 d'agost de 2006

MANATÍS AL PORT DE BARCELONA

Mireia Pla, Barcelona

Avui a la matinada, el pesquer Mar Balva ha trobat a dues milles de la costa un manatí que surava pel mar seguit d'una petita cria.

El servei de guardacostes ha demanat ajuda al CARM (Centre de Recuperació d'Animals Marins), que ha posat en marxa tot el seu dispositiu per poder-los salvar d'una mort segura.

Els manatís són uns mamífers marins que viuen en aigües del tròpic: a les costes del Carib i de l'Àfrica Central. Segurament, l'augment de les temperatures d'aquest estiu ha provocat que hagin abandonat els seus refugis naturals.

Aquests animals alleten les cries durant dos anys i en tot aquest temps la mare i els fills no se separen.

El personal del CRAM ha comentat que el primer que cal fer és avaluar l'estat de salut de la femella i la seva cria per poder decidir l'actuació adequada i poder retornar-los el més aviat possible al seu hàbitat natural.

Digués si són veritat (V) o falsa (F) cada una d'aquestes frases:

1. S'han trobat dos manatís a la Mediterrània
2. Aquest és un fet extraordinari perquè encara no havia passat mai
3. Els han trobat entre les 7 i les 8 del matí
4. La cria té més de dos anys
5. Aquest estiu ha estat més fred que l'anterior
6. El personal del CRAM vol portar els manatís a una zona tropical

ACTIVITAT 3

L'ARBRE

Feia un dia d'hivern. A l'escola van decidir que uns nois i noies de l'ESO plantessin alguns arbres.

N'hi havia molts per triar. Jo vaig agafar un esplèndid avet amb unes punxes verdes tan maques com la posta del sol.

Vaig fer un clot profund. La terra era humida i el sol feia dues hores que havia sortit.

Vaig ficar-hi l'avet i vaig tapar les arrels amb terra.

Quin goig que feia el jardí de l'escola amb aquell avet!

Quines frases són veritat?

7. En Pau va plantar un arbre.
8. L'arbre que va plantar era un pi.
9. L'arbre el van plantar a la plaça del poble.
10. Era hivern.
11. La terra era molt seca
12. En Pau anava al Cicle Inicial
13. El jardí de l'escola quedava molt bonic amb l'avet
14. Per plantar l'arbre van fer un forat molt profund
15. En pau va tapar les arrels amb fulles
16. El sol no havia sortit aquell dia
17. Hi havia molts arbres per triar

ACTIVITAT 4: LECTURA

Es Mercadal

Es Mercadal és un municipi de Menorca, estès de la costa de Tramuntana a la de Migjorn, al sector central de l'illa. El nom prové del llatí ipso mercatale, derivat de mercatum que significa plaça on se celebra habitualment un mercat.

Aquesta població es troba ja citada l'any 1301 en un document en què Jaume II de Mallorca concedeix a la vila el privilegi de celebrar-hi mercat el dijous, a més dels altres dos mercats de l'illa fins aleshores: Maó i Ciutadella.

Gran part del territori del municipi està declarat àrea natural protegida pel Parlament de les Illes Balears. El litoral compta amb dos ports naturals, el de Fornells i el d'Addaia. A la costa nord hi ha diverses urbanitzacions com ara Arenal d'en Castell, Son Parc, Coves Noves, Addaia, na Macaret, Platges de Fornells. Destaquen les platges verges de Cavalleria o Binimel·là. La costa nord és una de les mars més braves i rocalloses de tot l'arxipèlag balear, per la qual cosa encara manté una producció pesquera artesanal i unes poblacions de peixos litorals ben conservades. Al juny de 1999, s'establí la reserva marina del nord de Menorca per tal d'assegurar-ne la conservació i l'explotació sostenible.

A la gastronomia d'Es Mercadal destaquen l'oliaigo amb figues, les albergínies i els carabassons plens...; entre la rebosteria trobam els amargos, els carquinyolis i el torró cremat. Al peu del cim del Toro (358 m) hi ha el santuari de la Mare de Déu del Toro, patrona de l'illa. Actualment, Es Mercadal té al voltant 4.300 habitants repartits així: Els habitants d'Es Mercadal són coneguts com a mercadelencs o mercadelenques.

Fornells	906
Es Mercadal	2.159
Arenal d'en Castell	283
Na Macaret	130
Port d'Addaia	299
Ses Salines	58
Son Parc	293
Urbanització Coves Noves.....	127

ACTIVITAT 4: PREGUNTES LECTURA

1. Què és Es Mercadal? A quina illa es troba?
2. Quines platges verges hi ha en aquesta zona?
3. Quins són els dos ports naturals que hi ha a Es Mercadal?
4. Anomena algun plat de la cuina i algun de la rebosteria pròpia de la zona.
5. Quina és la patrona de la localitat i on hi ha el seu santuari?
6. D'on prové el nom d'aquesta població?
7. Quants habitants té Es Mercadal?
8. Qui va concedir a Es Mercadal el privilegi de poder celebrar mercat el dijous?
9. Quines poblacions t'agradaria conèixer?

ACTIVITAT 5: LECTURA

La llegenda del rei i el carboner

Anant un dia de camí el rei Jaume, la set l'abrasava, i no sabia com fer-se-la passar. Aleshores va descobrir una barraca de carboner. Se n'hi va anar, va demanar-hi aigua i així es va fer passar la set terrible que tenia. Satisfet ja el desig de beure, es va adonar de la gran pobresa d'aquella barraca i del dur treball del pobre carboner i va pensar que, tot i la duresa de la seva feina, devia guanyar ben poc.

–Carboner, quin profit en traieu del vostre treball? –va preguntar el rei.

–Del meu treball –va respondre–, no en trec més de deu sous diaris.

–I amb tan poc podeu viure? –va preguntar el rei.

–No tan sols visc, sinó que pago el que dec, estalvio per a la vellesa i encara llenço una part dels meus béns per la finestra.

Les paraules del bon home sorprengueren el rei i, després de pensar-hi i pensar-hi, no va saber aclarir aquell enigma. Finalment, li va demanar:

–Carboner, com us ho feu per obtenir un rendiment tan gran d'un guany tan xic?

–Doncs és molt senzill. Tinc una gran família que he de mantenir. En primer lloc hi ha la mare, la qual he de mantenir per pagar un deute concret. Després mantinc els meus fills, que, si són bons com jo espero, puc suposar que quan arribaré a vell i no podré treballar faran amb mi com jo faig amb la mare, i així, en certa manera estalvio per a la vellesa. I finalment, tinc tres filles de les quals poca cosa puc esperar quan siguin grans i estimo que el cabal que els dedico és igual que si el llencés per la finestra.

L'explicació del carboner va satisfer molt el rei, que la va trobar molt graciosa i enginyosa; però li va demanar que no la contés a ningú més abans d'haver-lo vist a ell cent vegades. Trobant-se un dia el rei entre la seva cort i parlant de diverses coses, se li va acudir de proposar als seus cavallers l'enigma de la vida del carboner:

–Escolteu aquest enigma: com un home que és carboner i que el seu treball no excedeix de deu sous diaris, pot viure, pagar el que deu, estalviar per a la vellesa i, encara, llençar una part dels seus béns per la finestra.

I tot seguit el rei va prometre un premi a qui ho endevinés dintre d'un període breu de temps. Un dels cortesans, que mig sabia la ruta feta pel rei temps abans, va sospitar que el rei podia haver trobat en aquella sortida el personatge a qui al·ludia, i va emprendre el mateix camí per veure si el trobava.

En efecte, va topar una barraca molt pobra i va sospitar que hi vivia el carboner. S'hi va acostar i en va sortir un home. Van fer conversa i aviat ell li va contar el mateix que al rei. El cavaller no es va fer esperar i de seguida li va preguntar com era possible que un

home, que del seu treball no treia més de deu sous diaris, pogués viure, pagar el que devia, estalviar per a la vellesa i, encara, llençar una part dels seus béns per la finestra. El carboner li va dir que no podia explicar-li la solució de l'enigma, ja que temps abans un gran senyor hi havia passat i li havia promès que no ho contaria a ningú més sense haver-lo vist cent vegades, i que no l'havia tornat a veure més.

El cavaller va trobar de seguida una manera de fer parlar el carboner: li va donar cent monedes que portaven la figura del rei, i les hi va fer mirar i comptar. D'aquesta manera el carboner va veure cent vegades la cara del rei i, així, va poder explicar al desconegut el sentit del seu enigma.

Un cop a la cort, va esperar fins al dia que vencia el termini donat pel rei. En preguntar si hi havia algú que hagués endevinat l'enigma, el cavaller va respondre i va contar la solució.

Davant l'admiració de tothom, el rei restà meravellat, però aviat va comprendre que no havia estat obra de l'enginy del cavaller. Ben segur que havia estat cosa del carboner que, havent mancat a la paraula, havia revelat el sentit de l'enigma. Furiós, va manar cridar el carboner amb el propòsit d'esbrinar-ho i, si calia, castigar-lo. Quan el carboner va arribar a la cort, el rei digué:

–M'he assabentat que heu faltat a la vostra paraula. Hauré de castigar-vos.

–Senyor, jo no he faltat a la meua paraula –va contestar el carboner confiat–. Vós em vau demanar que no expliqués la solució de l'enigma fins que us hagués vist cent vegades.

–I doncs? Que no és la segona vegada que em veieu, avui? –digué el rei cada cop més enutjat.

–No, senyor, no. Permeteu-me que us rectifiqui i us digui que sí que us he vist cent vegades, en l'encuny de les monedes que em va regalar un cavaller perquè li resolgués l'enigma.

Així, doncs, el rei va haver d'admetre que tots dos homes havien estat més llestos que ell i, a més, havien obrat amb tota lleialtat.

Joan Amades (adaptació)

ACTIVITAT 5: PREGUNTES LECTURA:

1. Què pregunta el rei al carboner?
2. Què contesta el carboner al rei?
3. Quin és el deute que paga el carboner?
4. Com estalvia el carboner per a la vellesa?
5. Què vol dir exactament el carboner quan diu que llença els diners per la finestra?
6. Busca el significat d'aquestes paraules de la lectura a internet:
  - a) enigma:
  - b) encuny:
  - c) béns: